

Силабус дисципліни

ПЕДАГОГІЧНА КОМПАРАТИВІСТИКА

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – *Дошкільна освіта.*

Інклюзивна освіта

Дисципліна циклу: вибіркова

Рік навчання: 1. Семестр: 2

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Керівники курсу

д.пед.н., професор **Володимир Мирославович Чайка**

д.філософ. **Ганна Володимирівна Зварич**

Контактна інформація

chaikavm2704@gmail.com +380672082348

Опис дисципліни

В умовах розбудови національної системи освіти в Україні та її інтеграції у європейський та світовий простір актуальним є аналіз стану та тенденцій розвитку освіти як в Україні, так і у світі. Лише зіставляючи результати цього аналізу, можна запропонувати напрямки адекватного розв'язання проблем, які виникають, і прогнозувати найбільш вірогідні шляхи розвитку освіти. Педагогічна компаративістика набула актуальності в Україні також у зв'язку з міграцією робочої сили, підвищенням цінності людського капіталу у глобальній економіці знань.

Предметом вивчення курсу є стан, тенденції, закономірності розвитку світового (зарубіжного) педагогічного досвіду та порівняльний аналіз з вітчизняним.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами вищої освіти зазначеної освітньої програми ключових положень і проблематики педагогічної компаративістики, актуальних напрямків змін у змісті, формах, методах виховання і навчання, шляхів підвищення ефективності освіти у розвинених країнах світу та в Україні; формування власної педагогічної позиції щодо освітнього процесу; розвитку досвіду самостійного і творчого аналізу та оцінки соціально-педагогічних явищ і ситуацій; формування педагогічного мислення, професійної самосвідомості.

В результаті вивчення дисципліни «Педагогічна компаративістика» здобувачі освіти повинні: оволодіти поняттєво-категоріальним апаратом педагогічної компаративістики; ознайомитися з основою компаративних досліджень, із теорією та практикою педагогічних виховних систем дошкільного спрямування різних країн світу; пізнати сутність поняття «методи порівняльно-педагогічних досліджень»; знати класифікацію методів порівняльно-педагогічних досліджень; оволодіти етапами розвитку порівняльно-педагогічних досліджень, теоретичними концепціями педагогічної компаративістики; системно характеризувати дошкільну освіту провідних держав світу кінця XIX – початку XX ст., основні наукові напрями в зарубіжній реформаторській педагогіці кінця XIX – першої половини XX ст.; оволодіти специфічними особливостями системи освіти іноземних країн; вміти характеризувати педагогічну компаративістику як науку; вміти аналізувати методи порівняльно-педагогічних досліджень та етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень; бути здатними розкривати важливість полікультурної освіти у сучасному освітньому просторі, порівнювати систему дошкільної освіти України та закордоння, визначаючи їх сильні та слабкі сторони.

Структура дисципліни

Години (лек./сем.)		Тема	Результати навчання	Завдання
Денна	Заочна			

4/1	0,5/-	Тема 1. Педагогічна компаративістика як наука	Вивчити сутність, об'єкт та предмет педагогічної компаративістики. Дослідити функції та завдання педагогічної компаративістики. Розглянути зв'язки педагогічної компаративістики з іншими науками.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/1	0,5/-	Тема 2. Характеристика методів порівняльно-педагогічних досліджень	Аналізувати сутність порівняльно-педагогічного дослідження та його методологічну основу. Вивчити методи порівняльно-педагогічних досліджень, зокрема теоретичні, емпіричні та методи кількісної обробки результатів дослідження.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	1/0,5	Тема 3. Етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень	Вивчити початковий етап розвитку порівняльно-педагогічних досліджень. Дослідити елементи педагогічної компаративістики до XIX століття. Ознайомитися з роботами перших дослідників педагогічної компаративістики в європейських країнах. Проаналізувати розвиток педагогічної компаративістики в XX столітті.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	1/0,5	Тема 4. Теоретичні концепції педагогічної компаративістики	Ознайомитися з традиціоналістськими і реформаторськими концепціями розвитку освіти. Вивчити педагогічні погляди Е. Дюркгейма та ідеї педагогіки неотомізму. Проаналізувати теорії формальної і матеріальної освіти.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	0,5/0,5	Тема 5. Освіта провідних держав світу кінця XIX – початку XX ст.	Дослідити закономірності становлення дошкільних систем в розвинутих країнах Заходу: Англія, Франція, США тощо.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	0,5/0,5	Тема 6. Основні наукові напрями в зарубіжній реформаторській педагогіці кінця XIX – першої половини XX ст.	Проаналізувати становлення реформаторської педагогіки, включаючи позитивізм, теорію вільного виховання, експериментальну педагогіку, педагогіку дії, теорії трудової школи та громадянського виховання. Вивчити теорію нового виховання, прагматизм, функціональну педагогіку та педагогіку культури. Ознайомитися з розвитком самостійних галузей педагогіки, таких як філософія педагогіки, педологія, соціологія освіти, дитяча та вікова психологія тощо.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг

2/1	1/-	Тема 7. Підготовка людини до життя в полікультурному та інформаційному середовищі як основна мета сучасної освіти	Вивчити сутність полікультурного та інформаційного середовища життя. Проаналізувати тенденції розвитку сучасної освіти та гуманітаризацію сучасної дошкільної освіти.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	1/0,25	Тема 8. Система освіти Великої Британії: компаративістський аналіз	Ознайомитися зі структурою та основними стадіями виховання та розвитку в англійських ЗДО. Дослідити типи ЗДО та характеристику дошкільної освіти у Великій Британії. Порівняти системи освіти Великої Британії та України за цілями, змістом, методами і формами.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/2	0,5/0,25	Тема 9. Система освіти США: компаративістський аналіз	Проаналізувати характер управління освітою у США. Вивчити структуру системи дошкільної освіти США та мережу ЗДО. Порівняти ЗДО США та України за цілями, змістом, методами і формами.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
4/1	0,5/0,5	Тема 10. Система освіти Німеччини: компаративістський аналіз	Ознайомитися зі структурою освіти Німеччини та її особливостями. Дослідити типи ЗДО та особливості педагогічної освіти Німеччини. Порівняти ЗДО Німеччини та України за цілями, змістом, методами і формами.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/1	0,5/0,5	Тема 11. Система освіти Франції: компаративістський аналіз	Вивчити систему управління ЗДО Франції. Дослідити приватні і державні ЗДО та етапи системи дошкільної освіти Франції. Порівняти ЗДО Франції та України за цілями, змістом, методами і формами.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг
2/2	0,5/0,5	Тема 12. Система освіти Японії: компаративістський аналіз	Ознайомитися зі структурою дошкільної освіти Японії. Вивчити особливості організації ЗДО в Японії. Порівняти ЗДО Японії та України за цілями, змістом, методами і формами.	Презентації результатів виконаних завдань, опитування, обговорення, самостійна робота, тренінг

Літературні джерела

1. Галус О.М., Шапошнікова Л.М. Порівняльна педагогіка. К. : Вища школа, 2006. 216 с.
2. Іванова В. 2019. Етапи становлення і розвиток дошкільної освіти у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії. Освітній простір України. № 17. С. 193–204.
3. Канарова О.В., Нікіренкова А. Ю. Сучасні системи дошкільної освіти в Україні та за кордоном. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2022.

№ 82. С.51–56.

4. Матюхіна В. Г., Богданець-Білокаленко Н. І. Практика дошкільного виховання у Великій Британії, Франції, Німеччині та Італії. *The 4 th International scientific and practical conference—Priority directions of science and technology development* (December 20-22, 2020). SPC—Sci-conf. com. ual, Kyiv, Ukraine. 2020. P. 702–708.

5. Педагогічна компаративістика – 2015: трансформації в освіті зарубіжжя та український контекст: матеріали наук.-практ семінару (Київ, 11 червня 2015 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / За заг. ред О.І. Локшиної. К.: Педагогічна думка, 2015. 288 с.

6. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2022: виклики і перспективи в умовах турбулентності світу: матеріали VI Міжнародної наукової конференції (Київ, 4 листопада 2022 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України ; за заг. ред О.І. Локшиної. Київ–Тернопіль : Крок, 2022. 296 с.

7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів: хрестоматія / упорядн. О.І. Локшина. К.: Педагогічна думка, 2015. 176 с.

8. Садова Н. Періоди розвитку порівняльної педагогіки як науки у зарубіжній педагогічній думці. *Педагогічні науки*. 2016. № 66–67. С. 216–220.

9. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навчальний посібник / Київський університет імені Бориса Грінченка. Рівне : Овід, 2012. 352 с.

10. Смірнов М. М., Жорник В. В. Сучасна система освіти у Франції. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 19 (59). Т. 1. С. 7–10.

11. Танько Т., Тарарак Н. Система дошкільної освіти в США: ретроспективний аналіз. *Методологія сучасних наукових досліджень : зб. наук. пр. за результатами XIX Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 23–24 лют. 2023 р.* / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; за заг. ред. К. Юр'євої. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 427–431.

12. Томашевська-Прядун С. О. 2012. Роль батьківського та педагогічного колективів дошкільних навчальних закладів у процесі виховання дітей в Японії. *Nauki. Teoria i praktyka: збірник*. Познань, 2010. С. 13–18.

13. Хало З. П. Інтелектуальний розвиток дитини у системі дошкільного виховання Німеччини: дис.. к-та пед. наук. Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. Дрогобич, 2009. 245 с.

14. Хобта М. В., Бармашина Л. М.. Історичні передумови організації середовища дитячих дошкільних закладів. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. № 31. С. 99–107.

15. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. К. : Академвидав, 2014. 216 с

Додаткові матеріали для опрацювання

1. Історії ТСН. Рецепти росту: ні насиллю над дітьми і гендерно-нейтральні садочки – чим вражає Швеція трудового лізмом / ТСН. YouTube. URL: <https://youtu.be/RiYoVa45EFI?si=bh3z9TReikMTMr81>

2. Історії ТСН. Рецепти росту: релігійність і корисні звички – як поляки виховують своїх дітей / ТСН. YouTube. URL: <https://youtu.be/2e11d-RUW3g?si=JPMbvtYVv1MS2Ak4>

3. Історії ТСН. Рецепти росту: самостійність, любов до природи та жодного цукру – як виховують у Данії / ТСН. YouTube. URL: https://youtu.be/fCa0juyCmnl?si=x-zX-v6_YtAy2nwP

4. Історії ТСН. Рецепти росту: як виховують маленьких громадян французи / ТСН. YouTube. URL: https://youtu.be/BA0Ssv_FwDo?si=WpCnIdvulx--TJpd

5. Історії ТСН. Рецепти росту: як у садках Південної Кореї борються з трудового лізмом / ТСН. YouTube. URL: <https://youtu.be/6SFawLTly5k?si=ij42PQXaD24WckDs>

Політика оцінювання

• **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів, а у разі їх порушення без поважної причини оцінка за завдання може бути знижена. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

• **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, програма Kahoot).

• **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання*	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час опитування на кожному практичному занятті (теми 1-12)	Модульна контрольна робота (теми 1-12)	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання	Теоретико-практичне питання 1 – макс. 50 балів Теоретико-практичне питання 2 – макс. 50 балів

Шкала оцінювання

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)